

Feljegyzés

Dunaharaszti Város
Önkormányzata

Tisztelt Városi Önkormányzat!

A Dunaharasztiin is jelen lévő civil szervezet, a Zöldszív Ifjúsági Természetvédő Mozgalom, valamint a Dunaharaszti Környezetbarátok Egyesülete támogatja a Dunaharaszti Önkormányzat „Dunaharaszti Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási tervéről” című határozata 66§ (6) bekezdésében foglaltakat, miszerint „A szabályozási lapon jelölt értékes vizes élőhelyeket (az Alsónémedi-árok mentén lévő terület és két volt öntözőgödör területe) külön önkormányzati rendeletben helyi természeti területként védelem alá kell helyezni”, kéri az önkormányzatot e rendelkezés mielőbbi végrehajtására, és kezdeményezi az Alsónémedi-árok menti védeni kívánt területnek (Turján) a szabályozási lapon ábrázolthoz képest történő kismértékű kiegészítését. Ezen túlmenően, szervezetünk kezdeményezi a dunaharaszti Kápolna-domb és környéke sok jelentős természeti értéket őrző területének helyi védelemben való részesítését is. Információink szerint kezdeményezésünk Dunaharasztiin széleskörű támogatottságot élvez. Az ezt igazoló aláírásokat szükség esetén az Önök rendelkezésére bocsájítjuk.

A védetté nyilvánítás előkészítéséhez az alábbi, Dr. Sziráki György, az MTA doktora, nyugalmazott főmuzeológus segítségével összeállított dokumentációval szeretnénk hozzájárulni.

TURJÁN

A terület megjelölése

A területet a mellékelt műholdas képen ábrázoltuk. Az magába foglalja az Alsónémedire vezető dűlőúttól balra eső erdősávot (mint védő zónát), az erdősáv és az árok közötti, helyenként cserjésedő gyeget, az árok medrét, a kőolajvezetéktől ÉNY-ra eső bányató és a vezetéktől DK-re eső bányató közötti gyeget, az utóbbi bányató és az árok közötti, Alsónémedi község határáig folytatódó gypsávot és az árok ÉK-i part sávját, a területet

ÉNY-ről határoló dűlőútig. (Az árok vizének eredeti áramlási iránya Alsónémedi felé tartott, az oldal megnevezésekor a későbbiekben ezt vettük figyelembe.)

A műholdas képen megjelölt pontok GPS koordinátái:

1: N 47° 19.644'; E 19° 07.243'

2: N 47° 19.691'; E 19° 07.283'

3: N 47° 19.455'; E 19° 07.915'

4: N 47° 19.334'; E 19° 08.100'

5: N 47° 19.266'; E 19° 08.068'

6: N 47° 19.159'; E 19° 08.218'

7: N 47° 19.118'; E 19° 08.186'

A terület jellemzése és természeti értékei

Az árok bal partján nagyobb részt üde- kisebb részben kiszáradó láprétek helyezkednek el, az árokban magában rögzült hínár vegetáció alakult ki, míg az árok jobb partján nagyrészt mezofil kaszálórétek, kisebb részben kiszáradó láprétek vannak. A kaszálóréteken helyenként erőteljes a cserjésedés. A lápréteken egyes kosborfélék, illetve a kormos csáté tömeges előfordulása, az árok medrének magasabb részén a mocsári aggófű folyamatos jelenléte, a kaszálóréteken, szárazabb foltokon a budai imola és helyenként a homoki árvalányhaj a jellemzőek. Az erdősáv első sorban, mint fészkelő hely és mind védőzóna jelentős.

Védett és fokozottan védett fajok egy példány eszmei értékével és előfordulási jellemzőivel:

Védett növények

Mocsári lednek (*Lathyrus palustris*) ; 5000 Ft; elszórtan

Budai imola (*Centaurea sadleirana*); 2000Ft; több ezer tő

Mocsári aggófű (*Senecio paludosus*) 10000 Ft; több mint száz tő

Mocsári kosbor (*Orchis laxiflora* subsp. *Palustris*) 10000 Ft; több száz tő

Vitézkosbor (*Orchis militaris*) 10000 Ft; elszórtan

Hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*) 10000 Ft; elszórtan

Szúnyoglábu bibircsvirág (*Gymnadenia conopsea*) 5000 Ft; több száz tő

Fátyolos nőszirm (*Iris spuria*) 10000 Ft; elszórtan

Kormos csáté (*Schoenus nigricans*) 2000 Ft; több ezer tő

Homoki árvalányhaj (*Stypa borysthenica*) 5000 Ft; több száz tő

Fokozottan védett állat

Nagy kócsag (*Egretta alba*) 1000000 Ft; a területen rendszeresen táplálkozik

Védett állatok (nem teljes lista)

Sisakos sáska (*Acrida hungarica*) 10000 Ft; számos példány

Farkasalma lepke (*Zerynthia polyxena*) 10000 Ft; számos példány

Nappali pávaszem (*Inachis io*) 2000 Ft; számos példány

Fürgegyík (*Lacerta agilis*) 10000 Ft; számos példány

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*) 50000 Ft; rendszeresen előfordul

Bíbic (*Vanellus vanellus*) 50000 Ft; rendszeresen fészkel

Fürj (*Coturnix coturnix*) 50000 Ft; rendszeresen fészkel

Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) 10000 Ft; rendszeresen fészkel

Barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) 50000 Ft

Biológiai sokféleség

A terület vegetációja fajokban igen gazdag, ami megerősíti annak döntően természetes jellegét. Példaképpen néhány az itt jellemzően előforduló (törvény által nem védett) növényfajok közül: koloncos legyezőfű, nagyvirágú kakascímer, kisvirágú pacsirtafű, évelő len, békalen, réti peremisz, rezgőpázsit.

Néhány szempont a kezelési tervhez

A gyepek kaszálásának időpontját úgy kell megválasztani, hogy az a védett fajok virágzása után történjen, illetve, hogy a talajon fészkelő madárfajok költését ne zavarja. Hasznos volna, ha az Alsónémedi-árok újból összeköttetésbe kerülne annak településünk belterületi részével az 51-es út alatt. A védetté nyilvánítás a terület tulajdonosai számára megítélésünk szerint hátrányt nem jelent.

KÁPOLNA-DOMB ÉS KÖRNYÉKE

A terület megjelölése

A területet 2000-es léptékű térképvázlaton ábrázoltuk. Az magába foglalja a Kápolna-dombot, a valamikori homokbánya homokfalát az újonnan kialakított homokfalak egy részével együtt, valamint az ezek közötti, illetve a vasút irányába húzódó homokbuckás terület magasabb részeit

A térképvázlaton megjelölt pontok GPS koordinátái:

- 1: N 47° 20.513'; E 19° 04.428'
- 2: N 47° 20.490'; E 19° 04.470'
- 3: N 47° 20.330'; E 19° 04.595'
- 4: N 47° 20.197'; E 19° 04.660'
- 5: N 47° 20.116'; E 19° 04.751'
- 6: N 47° 20.118'; E 19° 04.713'
- 7: N 47° 20.093'; E 19° 04.586'
- 8: N 47° 20.292'; E 19° 04.323'
- 9: N 47° 20.332'; E 19° 04.725'
- 10: N 47° 20.400'; E 19° 04.329'
- 11: N 47° 20.433'; E 19° 04.289'

A terület jellemzése és természeti értékei

A területen egy mai formájában átmeneti erdőnek minősíthető erdőt találunk, amely helyén eredetileg egy nyáras pusztai tölgyes (*Populo canescentis-Quercetum roboris*) lehetett. Erre utal, a fehéرنyár mintegy 30%-os borítottságot kitevő jelenléte, valamint az aljnövényzet több lágyszárú növényfaja (pl.: a soktérű salamonpecsét). Az erdőbe ékelődnek az 510-es út felől a Kápolna-domb és a valamikori homokbánya fölötti homoki gyepek, valamint a buckahátak nagy részén található gyepfoltok, amelyek a kontinentális homokpuszta gyepek közé (*Festucetea vaginatae*) sorolhatók. Ezek a gyepek tartalmazzák a terület kiemelkedő botanikai értékeit, de fennmaradásukhoz szükséges a szomszédos erdő jelenléte is. A megmaradt tisztásos – nyáras buckatetőket egyébként tájképileg is értéket jelentenek. Az egyes gyepfoltok más-más védett fajok szempontjából jelentősek. Így a csikófark a Kápolna-dombról ismert, bár nem kizárt, hogy máshol is előfordul. A homoki csüdfű és homoki fátyolvirág legszebb állományai a volt homokbánya fölött található, míg a homoki varjúháj a terület K- részén lévő egyik tisztásra jellemző. A homokfal a fokozottan védett gyurgyalag és a védett partifecske fészkelő helye, az erdő pedig számos (védett) madár számára jelent költőhelyet.

Védett és fokozottan védett fajok egy példány eszmei értékével és előfordulási jellemzőivel:

Fokozottan védett növény

Csikófark (*Ephedra distachia*) 100000 Ft; mintegy 30 tő

Védett növények

Homoki varjúháj (*Sedum hillebrandi*) 2000 Ft; mintegy 300 tő
Szártalan csűrfű (*Astragalus excapus*) 5000 Ft; mintegy 100 tő
Homoki csűdfű (*Astragalus varius*) 5000 Ft; néhány tő
Báránypirosító (*Alkanna tinctoria*) 5000 Ft; mintegy 30 tő
Pusztai meténg (*Vinca herbacea*) 2000 Ft; mintegy 30 tő
Homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigata*) 5000 Ft; több száz tő
Homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *Arenaria*) 10000 Ft; mintegy 20 tő
Homoki árvalányhaj (*Stypa borysthenica*) 5000 Ft; több ezer tő
Bunkós hagyma (*Allium sphaerocephalon*) 5000 Ft; mintegy 50 tő

Fokozottan védett állat

Gyugyalag (*Merops apiaster*) 1000000 Ft; 4-5 pár rendszeresen költ

Védett állatok (nem teljes lista)

Imádkozó sáska (*Mantis religiosa*) 2000 Ft; számos példány
Sisakos sáska (*Acrida hungarica*) 10000 Ft; számos példány
Farkasalma lepke (*Zerynthia polyxena*) 10000 Ft; számos példány
Nappali pávaszem (*Inachis io*) 2000 Ft; számos példány
Erdei hangyaleső (*Myrmeleon formicarius*); 2000 Ft; néhány ponton
Homoki gyík (*Podacris taurica*) 10000 Ft; számos példány
Fürgegyík (*Lacerta agilis*) 10000 Ft; számos példány
Fekete harkály (*Dryocopus martius*) 50000 Ft; költ, nemrég jelent meg
Partifecske (*Riparia riparia*) 10000 Ft; az elmúlt években költött
Kakukk (*Cuculus canorus*) 10000 Ft; rendszeresen költ

Biológiai sokféleség

A terület vegetációja fajokban igen gazdag. Példaképpen néhány az itt jellemzően előforduló (törvény által nem védett) növényfajok közül: homoki ternye, naprózsa, zászlós csűdfű, ékes vasvirág, jakabnap aggófű, buglyos fátyolvirág, aszúszegefű, magyar szegfű, kunkorgó árvalányhaj.

Néhány szempont a kezelési tervhez

A gyepterületeket meg kell őrizni, az illegális homokbányászatot meg kell akadályozni. A homokfalak bolygatását, illetve az ott fészkelő madarak költésének zavarását a továbbiakban kerülni kell. A csikófark termőhelyén a záródó gyepet körültekintő módon nyitottabbá kell tenni. Az erdő véghasználatánál a tarvágást kerülni kell, helyette a véghasználat jellegű fakitermelést az Erdőtörvény 71§ (1) e) szerinti fokozatos felújító vágással kellene lefolytatni. A védetté nyilvánítás a terület tulajdonosai számára megítélésünk szerint számottevő hátrányt nem jelent; a sovány homoki gyepék gazdaságilag nem hasznosíthatók, az erdő pedig jelenleg is „védelmi erdő” (tehát nem „gazdasági erdő”), így a védetté nyilvánítás további lényeges korlátozást nem jelent.

Dunaharaszti, 2010. június 21.

Handwritten signature in blue ink: "Olysi Ágnes"

Handwritten text in blue ink: "Kölyei Dorottya (AN805949)"
Handwritten text in blue ink: "Dunaharaszti Környezetbarátok Egyesülete (TE5593)"
